

Pappa Paul framfört vid släktmötet 2019

Jag har blivit ombedd att berätta om min pappa Paul. Det här blir min version och det är i första hand ur mitt perspektiv. Vi var ju sex barn med ganska stor åldersskillnad oss emellan och jag är yngst. Vi har olika minnesbilder, uppfattningar och intryck. Vi syskon har talat något om pappa inför framförandet av den här berättelsen och jag har breddat mina perspektiv något. Jag har delat in berättelsen i tre delar, prästen, föräldern och människan.

Paul föddes 1893 och var den femte sonen i den dåvarande syskonskaran. Fyra äldre och sedan kom det fyra yngre syskon. Han föddes i Valstad, där pappa Samuel var komminister och innan flytten till Dimbo. Mellan Valstad och Dimbo är det blott några kilometer.

Mamma Hilda berättade om sonen Paul följande: "Paul föddes den 9 december, det var en lördag och klockan var 07.50 på eftermiddagen. Han döptes den 28 december och var mycket snäll. Han fick dia blott en kort liten tid, sedan fick jag begagna flaskan, till följd av en mycket svår bröstböld. Vid flyttningen till Dimbo, då han blott var fyra månader, förkylde han sig så illa, att han var sjuk hela sommaren och vi trodde alldeles säkert att han inte skulle få leva men på eftersommaren blev han bättre och sommaren därpå var han en liten tjock och bastant gosse. Är nu mycket snäll och knallar omkring ensam hela dagarna blott han får vara i fred för de andra gossarna. Paul är en tålig och stilla gosse och nöjd med hur han har det. Han ligger i mörkt rum och somnar utan att skrika. Han är inte alls rädd för mörkret. När Paul var 6½ år högg Daniel av hans högra lillfinger. Det var en mycket orolig tid och full av bekymmer. samtidigt skadade sig Samuel i benet och låg sjuk i Skara i 14 dagar. Daniel och Paul var ju nästan jämnåriga och lika stora. De var på allting och man fick knappast vända ryggen till, förrän de hade förstört något. Daniel var då 5½ och Paul var 4."

Han tog studenten 1913 i Skara. Teol. kand i Uppsala 1919, prästvigd för Skara stift 1920, just fyllda 27 år. Han var då fyra år äldre än sina tidigare prästvigda bröder, beroende på värnpliktens förlängning p.g.a. första världskrigets beredskap. Yrkesvalet var aldrig något problem och valde s a s den upptrampade vägen. Det var heller inga påtryckningar från hemmet. Prästkallet var givet i ett tidigt skede. Under studietiden kom Paul till Frösthult, utanför Uppsala, som predikobitråde sommaren 1918 och träffade där dotter i prästgården, Margit. De gifte sig 1921. Paul har tjänstgjort som komminister i Floby, blev kallad som pastor i Mikaelskapellet i Uppsala, tjänstgjorde under den tiden som aftonsångspredikant i domkyrkan, hade kristendomsundervisning vid Fjellstedtska skolan. De fem åren i Uppsala ägnades mycken tid åt ungdomsarbete. En stor och livaktig scoutkår tog mycken tid och han deltog i och var ledare i många scoutläger. Ungdomsarbete har för honom alltid varit en viktig del av prästtjänsten. Trots allt lockade Skara stift och de återvände dit 1930. Han var kyrkoherde i Dala mellan 1930-1946 och kyrkoherde i Toarp 1946 till pensionen den 1 januari 1962. Som ett kuriosum kan nämnas att Dala pastorat var en patronatsrätt. Prästerna där hade under alla år tillsatts genom s.k. patronatsrätt vilket innebar att greve Gustaf Posse, ägare av Dala och Vretens herrgårdar, tillsatte kyrkoherden. Denna rätt upphävdes på 1920-talet och Paul var den förste kyrkoherden som tillsattes genom val i församlingen.

Paul var en församlingspräst i själ och hjärta. Omsorgen om församlingsborna var total och överskuggade allt. Han tog många initiativ för att öka utbudet av gudstjänster och samlingar, symöten m.m. Han ville gärna ha en fungerande verksamhet i varje rote eller by. Margit sa

vid något tillfälle att Paul var gift med sitt arbete. Det bildades scoutkår, ungdomskretsar, syföreningar, ordnades gudstjänster, andakter och föredrag. Han gjorde reklam för allt om skulle ske, lät trycka affischer som han delade ut i postlådorna under sena kvällars cykelturer. Även bilen användes förstås till det. Sommarkonfirmander var ett återkommande inslag, särskilt under Dala-tiden men också i Toarp. Prästgården i Dala var stor och kunde rymma flera inneboende, Vissa år hade vi tre/fyra/fem ungdomar boende i prästgården under några sommarveckor. Det var ett sätt att förstärka den mycket ansträngda ekonomin. Under de sista åren i Dala hade Paul 600 kr i månaden i lön och samtidigt tre barn inackorderade i Skövde à 125 kr/mån. "Det går inte, då får man låna" var pappas uttryck. De flesta av dessa tillfällen inträffade innan jag var vuxen nog att inse vad som pågick men även när jag själv konfirmerades hade vi en pojke från Stockholm inneboende.

Paul, liksom bröderna, hade tidigt tagit intryck av Ungkyrkorörelsen, en väckelse som framhöll vikten av folkkyrkan, en kyrka för hela Sverige. Han hade också tagit intryck av något som kallades Oxfordgrupprörelsen, en kristen väckelserörelse, som starkt betonade spridandet av evangeliet i små byalag och grupper, bl.a. genom samvaro, diskussioner och samtal. Flera av bröderna hade inspirerats av denna väckelse, bl.a. Ruben. Senare blev MRA, Moral Re Armament, Moralisk Upprustning, en uppföljare av denna rörelse. MRA var amerikanskinfluerat men hade sitt europeiska säte i Geneve. Olof Seger var en hängiven anhängare av detta. Inte sällan kom det predikanter och föredragshållare, stiftsadjunkter och missionärer till ordnade församlingsveckor och bibelstudier. Gäster som alltid bodde i prästgården, eller flera dagar.

Hur Paul var som predikant kan jag inte bedöma, men av minnesteckningar som gjorts framgår att Pauls predikningar var enkla och jordnära. Folk begrep sig på hans förkunnelse. Han skrev hela predikan för hand på lördagskvällen eller natten, ofta traditionellt indelad i tre delar.

Han ägnade mycket tid och kraft åt sina församlingsbor genom hembesök hos sjuka och gamla. Inget fick hindra honom från dessa besök. Sammantaget kan man säga om prästen att han la ner sin själ i arbetet, han blev mycket omtyckt i församlingen och möttes då av värme och tacksamhet. En episod bara. Paul lånade pengar, 4500 kr, på banken för att kunna köpa en bil. Detta skedde i slutet av 40-talet efter några år i Toarp. Veckan efteråt kom bankkamreren hem till Paul och sa att lånet var avskrivet. "Vi har samlat ihop pengar till en bil. Du skall inte cykla längre."

Människan Paul var en öppen och positiv personlighet, vänlig, enkel och anspråkslös. Han var oftast glad och skojfrisk och skrattet fanns nära. Han hade lätt för att känna igen och komma ihåg människor han träffat. Fysiskt var Paul spänstig, han hade cyklat mycket genom åren. Jag tycker man kan säga att Paul inte hade några särskilda intressen, som han ägnade tid åt. Han läste en del böcker men det var under semestern. Dagstidningar hade vi alltid och dem läste han relativt noga. Han klippte ur intressanta artiklar och klistrade in i samlade mappar. Paul hade ett omfattande bibliotek, mest innehållande facklitteratur. Under Dala-tiden fick han böcker hemskickade till sig från bl.a. Diakonistyrelsens bokförlag med noteringen "för benägen anmälan", vilket innebar att han skulle skriva en recension för Skaraborgs läns tidning, men också för den teologiska tidskriften Svensk kyrkotidning. Han hade en frimärkssamling men den låg mest orörd. Paul hade en vacker sångröst och ofta sjöng han solo eller han och Margit duett till Margits pianoackompanjemang. Under

Uppsalatiden blev han medlem i OD och det blev ett medlemskap som varade i 50 år och han blev därmed Jubelsångare. Paul var ganska opraktisk. Han behövde inte ägna tid åt praktiska göromål och gjorde det inte heller. Margit däremot var mycket trädgårdsintresserad och älskade att odla grönsaker och blommor. Det hände väl att Paul bidrog med ett spadtag då och då. Prästgården var ett gästfritt hem och där hölls ofta sammanträden och andra sammankomster. Människor kom och gick. Kaffe skulle serveras. Paul var helnykterist, organiserad sådan. Det har aldrig funnits vin eller sprit under vårt tak. Han var under ett antal år ordförande i De Kristna Samfundens Nykterhetsrörelse i Älvsborgs län (DKSN). Paul var politiskt ointresserad. Vi diskuterade aldrig politik hemma, eller diskuterade aldrig över huvud taget. Inte religion heller. Margit var nog konflikträdd och ville inte att barnen skulle hamna i opposition. Paul-Ragnar säger att barnuppfostran från början var ganska sträng men allt efter som barnaskaran växte mildrades detta.

Min syn på Paul som förälder och pappa måste sättas in i det sammanhang som jag upplevde. Det är egentligen först på senare år som jag har reflekterat över hur det egentligen var. Då var det det livet som gällde med de förutsättningar som då stod till buds och det fanns inga funderingar på varför det var som det var eller om det kunde vara annorlunda. När jag blev tonåring var Paul 60 år. Som tonåring var jag det enda barnet som bodde hemma. på 50-, 60-, 70-talen skedde en revolution på föräldra-barn-området. Relationen pappa-barn då går inte att jämföra med liknande relation 20 år senare. När jag fick en egen tonåring var jag dessutom 40 år. Det är ju givet att dessa förhållanden inte går att jämföra och min pappa hade väl inga förebilder som förespråkade ett annat förhållningssätt. Under 30-40-talen fanns flera småbarn i hemmet och dessutom hembiträden till hjälp. Efter flytten till Toarp hade vi inte längre hembiträden och Margit blev mer deltagande i församlingslivet. Vi syskon är överens om att Paul inte deltog särskilt mycket i familjelivet. Han hade alltid att göra och gick till sitt. Arbetet överskuggade allt. I en modern kontext skulle jag nog beteckna Paul som en frånvarande pappa. Hemmet var gott och stämningen hemma var varm och kärleksfull.

Bertil Melin